Maa- ja metsätalousministeriö PERUSMUISTIO MMM2017-00371

LVO Bondestam Orian 01.06.2017

Asia

Kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:in suositukset vuoden 2018 TAC:sta Itämeren kalakannoille

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICESin suositukset vuoden 2018 TAC:sta Itämeren kalakannoille muodostavat perustan komission ehdotukselle vuoden 2018 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä. Komissio antaa ehdotuksensa syyskuun alussa. Suomen ennakkovaikuttamista varten BALTFISH:ssa ja neuvostossa sekä komission suuntaan on tarpeen muodostaa kanta Suomelle keskeisten kalakantojen TAC:sta.

Valtioneuvoston kanta

Peruskanta

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2018 siten, että kalakantojen hyödyntäminen kestävän enimmäistuoton (Maximum Sustainable Yield, MSY) mukaisesti saavutettaisiin EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan perusasetuksen 1380/2013 tavoitteiden mukaisesti mahdollisimman pian, kuitenkin asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

Tämä tulee toteuttaa siten, että kalastusmahdollisuuksien vahvistaminen perustuu MSY kalastuskuolevuuden vaihteluväleihin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman tai ICES:n sitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon mukaisesti.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

ICES:n neuvon mukaan kaupallisen kalastuksen kokonaissaaliin merellä ei tulisi ylittää 116 000 lohta. Vuoden 2016 havaintojen perusteella tästä tulisi vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 7 700 lohta ja arvioituna raportoimattomana ja väärinraportoituna saaliina 26 900 lohta sekä Venäjän osuus (1,9 % 81 400 lohesta) 1 546 lohta. Näin laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 79 854 lohta, joka merkitsisi n. 17 prosentin pienennystä kuluvan vuoden TAC:iin.

Parhaillaan valmisteltavana olevan Itämeren lohen monivuotisen hoitosuunnitelman lähtökohtana on kalastuskuolevuuden asettaminen tasolle 0,1. Tämän perusteella tieteellisen neuvon tietojen mukaan kaupallisen kalastuksen TAC saisi olla enintään 139 100 lohta. Tämä määrä perustuu ICES:n arvioon meressä olevan pyyntikokoisen lohen määrästä. Edellä mainitusta määrästä tulisi neuvon tietojen mukaan vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 9 200 lohta ja arvioituna raportoimattomana ja väärinraportoituna saaliina 32 300 lohta sekä Venäjän osuus (1,9 % 97 600 lohesta) 1 854 lohta. Näin laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 95 746 lohta, joka vastaisi kuluvan vuoden TAC:in tasoa (95 928 lohta).

Suomi kannattaa TAC:n pienentämistä tieteellisen neuvon mukaisen laskelman suuntaisesti. Ottaen huomioon Itämeren lohen hoitosuunnitelman lähtökohtana olevan kalastuskuolevuuden arvon 0,1 Suomi voi, mikäli se on edellytys hyväksyttävän kokonaisratkaisun saavuttamiselle, hyväksyä kuitenkin ratkaisun, jossa TAC pidetään nykytasollaan.

Lisäksi Suomi katsoo, että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot jo kuluvasta kalastuskaudesta alkaen valvovat tehostetusti, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta. Valvonnalla tulee estää laittoman kalastuksen harjoittaminen ja jos sellaista todennetaan, se on viipymättä ja kokonaan eliminoitava. Samalla tulee varmistaa, että kalastuksen valvontaan käytettävällä EU-rahoituksella varmistetaan valvonnan riittävät resurssit ja että valvontatoiminta on vaikuttavaa.

Suomenlahden lohen TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti siten, että TAC:n pohjaluku olisi 11 800 lohta, josta vähennetään hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 1 888 lohta (16 %) ja arvioitu raportoimaton saalis 354 lohta (3 %) sekä Venäjän osuus (9,3 % 9 558 lohesta) 888 lohta. EU:n TAC olisi siten 8 670 lohta, joka olisi n. 17 prosentin pienennys kuluvan vuoden TAC:iin (10 485 lohta) verrattuna. Suomi voi, mikäli se on edellytys hyväksyttävän kokonaisratkaisun saavuttamiselle, hyväksyä Viron tavoitteen pitää TAC nykytasollaan.

Suomi katsoo, että tulisi pyrkiä siihen, että kalastus kohdistuu istutettuihin lohiin.

Pohjanlahden silakan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n uusimman tieteellisen neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-pistearvon 0,21 (uusi Fmsy vaihteluväli on 0,15 – 0,21) suuntaisesti kalastuskuolevuuden varovaisuustasolle (Fpa 0,23) siten, että TAC olisi 103 591 tonnia, joka olisi n. 27 %:n pienennys kuluvan vuoden TAC:iin (140 998 tonnia) verrattuna.

Asetuksen 2016/1139 liitteessä I määriteltyä kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluväliä (0,11–0,15) ei voida käyttää, koska ICES on antanut siitä merkittävästi poikkeavan neuvon uudesta MSY-vaihteluvälistä ja on perustanut TAC suosituksensa siihen. Lisäksi liitteessä I Fmsy vaihteluväli koskee vain Selkämeren silakkakantaa.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista asetuksen 2016/1139 liitteessä I määritellyn kalastuskuolevuuden MSY pistearvon 0,22 (Fmsy vaihteluväli on 0,16 – 0,28) mukaisesti siten, että TAC olisi 267 745 tonnia, josta vähennetään Venäjän osuus (9,5 %) ja otetaan huomioon Riianlahteen liittyvä vaellus. TAC suurenisi siten n. 24 % kuluvaan vuoden TAC:iin (191 129 tonnia) verrattuna.

Riianlahden silakkakannan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista asetuksen 2016/1139 liitteessä I määritellyn kalastuskuolevuuden MSY vaihteluvälin (0,24 – 0,38) mukaisesti siten, että otetaan huomioon pääaltaalle liittyvä vaellus.

Läntisen silakkakannan TAC

Suomi kannattaa TAC:ien vahvistamista ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY vaihteluvälin (0,23 – 0,41) mukaisesti.

Kilohailin TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista asetuksen 2016/1139 liitteessä I määritellyn kalastuskuolevuuden MSY-pistearvon 0,26 (vaihteluväli on 0,19 – 0,27) mukaisesti siten, että TAC olisi 291 715 tonnia. TAC:n tasossa otetaan huomioon Venäjän osuus (10,08 %) siten, että EU:n TAC olisi 262 310 tonnia. TAC suurenisi siten n. 0,5 % kuluvaan vuoden TAC:iin (260 993 tonnia) verrattuna.

Itäisen turskakannan TAC

Itäisen turskakannan tilaa ei ole voitu analysoida tarkasti eikä ICES ole voinut suositella kalastuskuolevuuden vaihteluväliä kannalle. Suomi kannattaa TAC:in olennaista pienentämistä ICES:n neuvon mukaisesti.

Läntisen turskakannan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin (soveltuva alempi vaihteluväli 0,15 – 0,26) mukaisesti. Lisäksi Suomi katsoo, että läntiseen turskakantaan kohdistuva kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Muuta

Suomi nostaa sopivissa asiayhteyksissä esiin Itämeren lohikantojen sekakantakalastukseen liittyvät ongelmat.

Pääasiallinen sisältö

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES antoi 31.5.2017 suosituksensa vuoden 2018 TAC:sta Itämeren kalakannoille. ICES:n suositukset muodostavat perustan komission ehdotukselle vuoden 2018 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä. Komissio antaa ehdotuksensa syyskuun alussa. Suomen ennakkovaikuttamista varten BALTFISH:ssa ja neuvostossa sekä komission suuntaan on tarpeen muodostaa kanta Suomelle keskeisten kalakantojen TAC:sta.

EU:n yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun perusasetuksen 1380/2013 artiklassa 2 olevan tavoitteen mukaan kalakantoja tulisi hyödyntää kestävän enimmäistuoton MSY:n (Maximum Sustainable Yield) mukaisesti vuoteen 2015 mennessä ja asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

MSY määritellään ICES:n suosituksissa kalakannan kutukannan sekä kalakannan kalastuskuolevuuden perusteella. Kalakannan katsotaan olevan MSY –tilassa, kun kutukanta on määriteltyä kokoa suurempi ja kalastuskuolevuus määriteltyä tasoa pienempi. Kyseiset tavoiteluvut on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman liitteissä I ja II ja ICES:n uusimmassa tieteellisessä neuvossa Pohjanlahden silakkakannasta.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakkakanta, Riianlahden silakkakanta sekä kilohailikanta ovat viimeisimmän tiedon perusteella MSY -tilassa (sekä kalastuskuolevuuden että kutukannan koon osalta).

ICES on ensimmäistä kertaa antanut neuvon Pohjanlahden silakkakannalle, jossa on yhdistetty Selkämerellä ja Perämerellä esiintyvän silakkakannan tiedot. ICES:n mukaan nämä eivät ole eriytyneet toisistaan ja ne on syytä arvioida yhdessä. Syksyllä 2016 suoritettujen kaikuluotausten perusteella Selkämerellä silakan määrä osoitti merkittävää vähenemistä. Lisäksi luontaista kuolevuutta on pienennetty aiemmin käytetystä arvosta 0,2 arvoon 0,15. Näiden muutosten johdosta Pohjanlahden silakan kutukanta arvioidaan nyt merkittävästi pienemmäksi kuin vuosi sitten (kuitenkin huomattavasti varotasoja suurempi) ja kalastuskuolevuuden arvioidaan kasvaneen yli Fmsy arvon. Toisaalta ICES katsoo, että kannan Fmsy vaihteluväli on nyt 0,15–0,21 (pistearvo 0,21), kun se monivuotisessa suunnitelmassa on 0,11–0,18 (pistearvo 0,15).

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC ja Suomenlahden lohen TAC kattavat molemmat useita lohikantoja, joiden tila vaihtelee suuresti. Vahvimmat lohikannat ovat Perämeren suuret lohikannat (Tornionjoki, Kalix, Pite, Åby, Byske, Ume/Vindel), jotka poikastuotannon perusteella ovat MSY tilassa tai lähellä sitä. Heikkoja lohikantoja ovat erityisesti Rickleån, Kågeälven ja Öreälven Pohjanlahdella ja monet kannat Itämeren pääaltaalla. Suomenlahden villit lohikannat (Viron lohijoet Keila, Vasalemma ja Kunda) ovat poikastuotannon perusteella osoittaneet elpymisen merkkejä. ICES määrittelee lohikantojen MSY tilaa vaelluspoikastuotannon perusteella (vähintään 75 prosenttia potentiaalisesta tuotannosta).

ICES tuo neuvossaan myös esille, että sekakantakalastus on uhka heikoille lohikannoille, erityisesti Itämeren pääaltaalla, jossa kaikki heikot lohikannat käyvät syönnöksellä. Näiden kantojen elvyttäminen edellyttää pitkäaikaisia toimia kuten kalastusrajoituksia meressä, erityisesti Itämeren pääaltaalla sekä jokisuissa ja jokialueilla, elinympäristöjen kunnostuksia ja vaellusesteiden poistamista. ICES toteaa lisäksi, että Suomenlahden alueella pääosa lohista ovat istutettuja. Lohenkalastus Suomenlahdella tulisi kohdentaa istutettuun loheen mm. hyödyntämällä eväleikkauksia.

Meritaimenen osalta EU:ssa ei tehdä päätöksiä TAC:sta. ICES toteaa kuitenkin meritaimenta koskevassa neuvossaan, että meritaimenen kohdennettua kalastusta ja joutumista sivusaaliiksi muussa kalastuksessa tulisi vähentää Pohjanlahdella ja eteläisellä Itämerellä villien meritaimenkantojen suojelemiseksi. Lisäksi on tarpeen kunnostaa meritaimenen elinympäristöjä ja poistaa vaellusesteitä.

ICES toteaa, että se ei voi antaa analyyttistä arviota itäisen turskakannan tilasta. Tästä syystä ICES antaa varovaisuusperiaatteeseen perustuvan suosituksen kiintiön pienentämisestä. Läntisen turskakannan tila on heikentynyt merkittävästi, siihen kohdistuvaa kaikkea kalastuskuolevuutta on olennaisesti vähennettävä. Viimeisen vuosiluokka on suurin moneen vuoteen, mikä voi johtua kuturauhoitusta koskevan ajankohdan siirtämisestä paremmin kattamaan läntisen turskakannan varsinainen kutuaika.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Oikeusperusta komission syyskuussa annettavalle ehdotukselle on SEUT 43 artiklan 3 kohta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

SEUT 43 artiklan 3 kohdan mukaan neuvostolla on toimivalta päättää kalastusmahdollisuuksista.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto 1.6.2017

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

TAC:ien vahvistaminen neuvoston toimesta ei vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Suomen tavoitteiden toteutuminen TAC:na vähentäisi silakan kalastusmahdollisuuksia Pohjanlahdella nettomääräisesti noin 10 000 tonnilla ottaen huomioon myös kuluvalta vuodelta siirtyvä n. 13 000 tonnin määrä, mutta suurentaisi niitä silakan osalta Suomenlahdella ja Itämeren pääaltaalla vastaavalla määrällä. Kilohailin kalastusmahdollisuudet eivät olennaisesti muuttuisi. Näin ollen voidaan arvioida, että silakkaa ja kilohailia troolaavien kalastusyritysten toimintamahdollisuudet säilyisivät kokonaisuutena lähes ennallaan. Suomessa sovellettavan toimijakohtaisen kalastuskiintiöjärjestelmän vuoksi vaikutukset ovat toisille kalastusyrityksille suuremmat kuin toisille. Esimerkiksi monelle vain Pohjanlahden kiintiöalueella toimivalle yritykselle vaikutukset olisivat merkittäviä. Raaka-aineen tarjonta jalostusyrityksille, kalajauhon valmistusta varten sekä rehuksi ja vientiin pysyisi kokonaisuutena suunnilleen nykyisellä tasollaan.

Turskakantojen kalastusmahdollisuuksien pienentyminen ei olennaisesti vaikuttaisi niitä hyödyntävien kalastusyritysten toimintamahdollisuuksiin, koska Suomen turskakiintiöitä on viime vuosina hyödynnetty vain vähäisissä määrin.

Lohen kalastusmahdollisuuksien säilyminen suunnilleen nykytasolla pitäisi myös niitä hyödyntävien kaupallisten kalastajien toimintamahdollisuudet ennallaan ja edistäisi lohien nousua jokiin ja niissä harjoitettavaa vapaa-ajankalastusta ja kalastusmatkailuelinkeinoa. Suomenlahdella lohen kalastusmahdollisuuksien pienentyminen ei oleteta vaikuttavan kalastukseen, koska lohisaaliit ovat viime vuosina olleet pienempiä kuin vuodelle 2018 suositeltu TAC ja siitä saatava Suomen lohikiintiö.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Itämeren jäsenvaltiot ovat BALTFISH:ssa edellisinä vuosina voineet päästä yhteisymmärrykseen pääosasta tulevan vuoden TAC:sta. Myös vuoden 2018 TAC:sta pyritään BALTFISH:ssa yhteisymmärrykseen Tanskan puheenjohdolla.

Asiakirjat

ICES suositukset (Advice May 2017)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kalatalousneuvos Risto Lampinen, MMM/LVO, puh. 0295 162458
Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, MMM/LVO, puh. 0295 162494

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto kalastus (EU 17), kalastus
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, UM, VM, VNK, YM